

OUCH!

Vaš mesečni bilten za podizanje svesti o bezbednosti informacija

Digitalna zaostavština

Uvod

Da li ste ikada razmišljali o neugodnom pitanju: "Šta se dešava sa našim digitalnim identitetom kada umremo ili postanemo nesposobni da se o njemu staramo?" Mnogi od nas već imaju ili su svesni da bi trebalo da imaju testament i listu svega onoga što bi naši najbliži trebalo da znaju kada nas više ne bude bilo. Ali šta je sa svim našim digitalnim podacima i nalogima na internetu? Da li bi trebalo da razmislimo o izradi neke vrste digitalnog testamenta? Treba li da napravimo plan "digitalnog nasleđivanja"?

Razmislite o svojem digitalnom identitetu. Bankovni i penzioni računi, hipoteke, porodične fotografije i video snimci, pametne kuće i njihovi nalozi na internetu, nalozi elektronske pošte, nalozi na društvenim mrežama samo su neki od brojnih primera svega onoga što čini naš digitalni otisak. U slučaju vaše smrti ili smrti bliskog člana porodice, može se dogoditi da je porodici i najmilijima potrebno da brzo pristupe tim nalogima ili podacima. Pored toga, zastareli podaci i internet nalozi vremenom mogu postati ranjivi na hakerske napade, što predstavlja rizik za porodicu i prijatelje.

Izrada plana

Na vreme iznesite svoje želje bliskim članovima porodice ili prijateljima, kao što to radite po pitanju drugih detalja u vezi sa krajem života. Pored ovog razgovora popišite i dokumentujte vaše digitalne resurse i naloge na internetu. Ako ne omogućite pristup svojim nalogima u slučaju smrti, članovima porodice može biti veoma komplikovano da im pristupe ili da ih obrišu. Na primer, da li biste želeli da članovi vaše porodice ostanu uskraćeni za nebrojene porodične fotografije i video zapise koje ste godinama prikupljali i čuvali na internetu?

Jedna od ideja je da vaše identitete na internetu dokumentujete koristeći menadžer lozinki. Reč je o aplikacijama koje na bezbedan način čuvaju sve vaše naloge i lozinke, podatke o kreditnim karticama i druge osetljive informacije. Njihova je namena da u značajnoj meri olakšaju kreiranje, čuvanje i pristup lozinkama i sigurnosnim pitanjima. Sve ih to zajedno čini moćnim alatima za vođenje inventara vašeg digitalnog prisustva. Mnogi menadžeri lozinki mogu se konfigurisati tako da omogućite deljenje svih ili određenih lozinki sa članovima porodice kojima verujete. Ako vam je ova ideja prihvatljiva, napišite kako se pristupa vašem menadžeru lozinki i zatvorite to uputstvo u kovertu, koju će nakon vaše smrti moći da otvori izvršilac

vaše poslednje volje ili pouzdan član porodice. Na ovaj način oni će, kada za to dođe vreme, moći da pristupe vašem menadžeru lozinki, a time i vašim nalogima i podacima koji se u njemu čuvaju.

Pored navedenog, znajte da neki sajтови pružaju mogućnost identifikacije naslednika ili pouzdanih kontakata. Fejsbuk, na primer, omogućava svojim korisnicima da unapred definišu da li žele da im se nalog obriše ili memorijalizuje nakon njihove smrti. Memorijalizovan nalog ostaje vidljiv samo postojećim prijateljima, kako bi se sačuvala sećanja na preminulu osobu. Na kraju, možete razmotriti i da angažujete advokata ili agenta specijalizovanog za digitalno nasleđivanje.

Nasleđivanje digitalnih resursa

Može se dogoditi da se nađete u situaciji da vi morate da oporavite ili pristupite internet nalogima nedavno preminulog prijatelja ili člana porodice. U tom slučaju, pre nego što preduzmete konkretne korake, preporučljivo je da se prethodno konsultujete sa advokatom i ostalim članovima porodice. Ne zaboravite da se ostali članovi porodice mogu lako osetiti uvređenim ako shvate da ste preduzeli aktivnosti, a da se prethodno sa njima niste konsultovali. Nakon toga možete započeti sa identifikovanjem svih lozinki koje možete pronaći. Da li ih je član porodice zapisao ili negde sačuva? Ako ne možete da ih pronađete, proverite možete li da pristupite bilo kojem računaru ili mobilnom uređaju koji je ta osoba koristila i na koji je još uvek prijavljena? Ako ne možete, najverovatnije ćete morati da se za pristup nalogu obratite svakom sajtu pojedinačno. Tom prilikom će vam se često tražiti da priložite i potvrdu o smrti, kao i dokaz o srodstvu. U pojedinim slučajevima nećete moći da pristupite nalogu ili podacima koji se na nalogu čuvaju, već će vam samo biti dozvoljeno da ih obrišete. Kako svaki sajt ove situacije tretira drugačije, može se lako dogoditi da ovaj proces bude dugotrajan.

U današnjem digitalnom svetu trebalo bi da se o našoj digitalnoj imovini staramo sa istom pažnjom kao što to činimo kada je u pitanju fizička imovina.

Verzija na srpskom

Telekom Srbija kao društveno odgovorna telekomunikaciona kompanija pomaže prevođenje i distribuciju ovog biltena kako bi se unapredila svest korisnika informaciono-komunikacionih tehnologija o bezbednosti informacija.

Gost urednik

Šeril Konli je ekspert u domenu zaštite od fišinga i unapređenja svesti o bezbednosti informacija. Učestvovala je u implementaciji i održavanju programa za zaštitu od fišinga u kompaniji "Lockheed Martin". Trenutno radi kao podrška SANS-ovom timu za podizanje svesti o bezbednosti informacija. Posедуje SSAP (SANS Security Awareness Professional) sertifikat.

Dodatni materijal

Menadžeri lozinki:

<http://www.sans.org/u/Y5Y>

Napravite lozinku na jednostavan način:

<http://www.sans.org/u/Y63>

OUCH! bilten objavljuje SANS Security Awareness program i distribuira se pod [Creative Commons BY-NC-ND 4.0 licencom](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/). Biltene je dozvoljeno distribuirati ili koristiti za svoj program unapređenja svesti o bezbednosti informacija pod uslovom da se sadržaj ne modifikuje. Redakcija: Walt Scrivens, Phil Hoffman, Alan Waggoner, Cheryl Conley | Preveli: Dragan Ristić i Gordana Živanović